

MALTA

**QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA**

**ONOR. IMHALLEF
MICALLEF JOSEPH R.**

Seduta ta' 27 ta' Settembru, 2002

Citazzjoni Numru. 2335/2000/1

**Dr. Hugh PERALTA bħala mandatarju speċjali tas-
Soċjeta' assikuratriċi Assurantiebedrijf Hoofstad BV
kif surrogata fid-drittijiet tas-soċjeta' estera C.
Vreugdenhil Internationaal Transport BV**

VS

**SEA MALTA CO LTD., The Cargo Handling Co Ltd., u
I-Kontrollur tad-Dwana**

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' citazzjoni mressaq fl-24 t'Ottubru, 2000, li bih
l-attur *nomine* ippremetta:

Illi fit-3 t'April, 2000 wasal hawn Malta trailer bin-numru ta'
reġistrazzjoni OD-01-BY proprjeta' tas-soċjeta' estera C.
Vreugdenhil Internationaal Transport BV abbord il-
bastiment Mv Maltese Falcon tas-soċjeta' Sea Malta Co
Ltd, liema trailer kien mimli pjanti sabiex jiġu konsenjati
mir-rapprezentanti lokali Combinati Transprot Services Ltd

lis-soċjeta' J.S. Zammit & Co Ltd għall-okkazzjoni tal-Green Week ġewwa n-Naxxar;

Illi l-istess trailer matul il-lejl tat-3 t'April kien tħalla fuq il-moll ġewwa Laboratory Wharf sabiex jiġi konsenjat l-għada, 4 t'April, direttament lis-soċjeta' J.S. Zammit & Co Ltd ġewwa n-Naxxar;

Illi meta nhar 4 t'April, 2000 marru l-impjegati tas-soċjeta' Combinati Transport Services Ltd sabiex jieħdu t-trailer minn fuq il-moll ġewwa Laboratory Wharf ġew informati illi t-trailer ma kienx aktar hemmhekk;

Illi minn stħarriġ li sar ġie zvelat illi t-trailer in kwistjoni matul l-istess lejl ġie mogħbi abbord il-bastiment Mv Maltese Falcon destinat għal Tunis, u mistenni lura Malta nhar l-10 t'April;

Illi s-soċjeta' attriċi kif ukoll l-agent lokali tagħha qatt ma taw istruzzjonijiet lil xi waħda mis-soċjetajiet konvenuti sabiex t-trailer jiġi esportat, speċjalment meta dan kien għadu mimli;

Illi t-trailer ġie mogħbi abbord il-Mv Maltese Falcon mingħajr l-awtorizzazzjoni u d-dokumenti meħtieġa kif ukoll bis-siġilli kollha intatti minkejja li ġie dikjarat vojta;

Illi minn survey li sar nhar l-10 u 11 t'April mis-soċjeta' Binnendijk Bree B.V irriżulta illi l-merkanżija ma kienetx aktar ta' kwalita tajba u ġie stmat li d-danni u spejjeż jammontaw għal-NLG47,251.59 (ċirka disat elef liri maltin - Lm9,000) rapprezentanti NLG36,284.95 valutazzjoni ta' ħsara lill-merkanżija, NLG7,225 spejjeż magħmula mis-soċjeta' attriċi kif ukoll NLG 3,741 ħlas tar-rapport;

Illi dan l-ammont ta' NLG47,251.59 ġie mħallas mis-soċjeta' assikuratriċi Assurantiebedrijf Hoofdstad BV u b'hekk ġiet issurogata fid-drittijiet tas-soċjeta' C. Vreugdenhil Internationaal Transport BV kontra kwalsiasi, u partikolarment kontra l-konvenuti;

Illi l-konvenuti huma unikament responsabbli għal dawn id-danni sofferti mis-soċjeta' attriċi;

Illi s-soċjeta' J.S. Zammit & Co Ltd diġa pprezentat proċeduri gudizzjarji permezz ta' ċitazzjoni (1305/2000JRM) kontra s-soċjeta' attriċi għad-danni konsegwenza tan-nuqqas ta' konsenja tat-trailer;

Għalhekk l-attur nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex għar-raġunijiet premessi:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi s-soċjeta' attriċi sofriet danni riżultat ta' aġir da parte tas-soċjetajiet konvenuti, jew min minnhom u li s-soċjetajiet konvenuti, jew min minnhom, huma unikament responsabbli għal dawn id-danni kollha li sofriet is-soċjeta' attriċi;

2. Tikkundanna s-soċjetajiet konvenuti, jew min minnhom, iħallsu s-soċjeta' attriċi s-somma ta' NLG 47,251.59 kif ukoll kull ħlas ieħor li s-soċjeta' attriċi tiġi ordnata tħallas lis-soċjeta' J.S. Zammit & Co Ltd riżultat ta' proċeduri legali li hemm pendent quddiem din il-Qorti nkluz l-ispejjeż gudizzjarji relattivi;

Bl-ispejjeż komprizi dawk ta' l-ittra uffiċjali datata 3 t'Awissu, 2000 u bl-imgħax legali kontra s-soċjetajiet konvenuti, rapprezentanti ta' liema soċjetajiet fi proċeduri gudizzjarji huma minn issa ngunti għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-attur *nomine* flimkien mad-dokument wieħed (1) meħmuż magħha;

Rat in-Nota mressqa fid-29 ta' Jannar, 2001, li biha l-kumpannija mħarrka The Cargo Handling Co. Ltd. eċċepiet:

1. Preliminarjament, illi l-attur nomine għandu jindika bi preċizzjoni l-isem tas-soċjeta' estera li ġiet surrogata fid-drittijiet tagħha s-soċjeta' Assurantiebedrijf Hoofdstad BV, u dan stante illi l-isem indikat fiċ-ċitazzjoni

mhux l-istess b'hal dak indikat fid-dikjarazzjoni li takkumpanjaha;

2. Preliminarjament ukoll, illi t-talbiet attriċi kif diretti kontra s-soċjeta' eċċipjenti huma preskritti a tenur ta' l-artikolu 65 tal-Kap. 352 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Illi, mingħajr pregudizzju għas-suespost, iċ-ċitazzjoni attriċi hija nulla u bla effett a tenur ta' l-artikolu 789 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta in kwantu ma fihex tifsira ċara u sewwa tar-raguni tat-talba kontra s-soċjeta' eċċipjenti a tenur ta' l-artikolu 156(1)(a), liema nuqqas joħloq ukoll pregudizzju lis-soċjeta' eċċipjenti stante li ma tqiegħdetx f'posizzjoni li tiddefendi ruħha mill-allegazzjonijiet vagament diretti kontra tagħha;

4. Illi, mingħajr pregudizzju għall-mertu ta' din il-vertenza u għall-infondatezza tat-talbiet attriċi, it-tieni (2) talba hija irritwali u konsegwement nulla stante illi s-soċjeta' eċċipjenti ma tistax f'dawn il-proċeduri tkun ikkundannata t'halas hi dak li għad irid jiġi stabbilit fi proċeduri gudizzjarji għal kollox separati u distinti;

5. Illi, mingħajr pregudizzju għas-suespost, it-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante illi s-soċjeta' eċċipjenti ma għandha ebda responsabbilita għall-akkadut. Għalhekk isegwi ukoll illi hija mhix responsabbli għak kwalunkwe dannu soffert mis-soċjeta' attriċi;

6. Illi, subordinatament u mingħajr pregudizzju għas-suespost, l-ammont pretiz huwa eċċessiv u għalhekk huwa ukoll kontestat;

7. Salv eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-imsemmija kumpannija m'harrka The Cargo Handling Co. Ltd.;

Rat in-Nota mressqa fit-2 ta' Frar, 2001, li biha l-imħarrek Kontrollur tad-Dwana eċċepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi l-esponent mhux responsabbli għall-ħatt, skarikar u ġarr ta' merkanzija u għalhekk ma jistax jinżamm responsabbli għall-ebda danni f'dan il-każ;

2. Salv eċċezzjonijiet oħra jekk ikun il-każ, u bl-ispejjeż kontra l-atturi;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-imħarrek Kontrollur tad-Dwana;

Rat in-Nota mressqa fil-5 ta' Frar, 2001, li biha l-kumpanija mħarrka Sea Malta Co. Ltd. eċċepiet:

Fl-ewwel lok, li s-soċjeta' konvenuta m'hijiex il-legittimu kontradittur peress illi ma kellha l-ebda relazzjoni kwalsiasi mas-soċjeta' estera C. Vreugdenhil Internationaal BV;

Fit-tieni lok, in-nullita tat-tieni talba stante li din tipprospetta sentenza kondizzjonali;

Fit-tielet lok, u fi kwalunkwe każ li s-soċjeta' konvenuta aġġixxiet taħt struzzjonijiet mis-soċjeta' Combinati Transport Services Ltd;

Fir-raba' lok, li d-danni reklamati ma jirrizultawx mit-tally sheet rilevanti, li qed tiġi hawn annessa u mmarkata Dok. A;

Fil-ħames lok, il-klawsoli tal-ezoneru kontenuti fil-poloż tal-karigu, kopji ta' liema qed jiġu hawn annessi u mmarkati Dok B u C, għat-tenur ta' liema s-soċjeta' konvenuta ma hiex responsabbli għad-danni reklamati;

Fl-aħħarnett, li t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-imsemmija kumpanija mħarrka Sea Malta Co. Ltd., flimkien mal-erba' (4) dokumenti mehmuzin magħha;

Rat il-verbal tas-smigh tat-13 ta' Marzu, 2001¹, li fih l-avukati tal-partijiet interessati għamlu dikjarazzjoni ta' fatti li seħħew; u d-Degriet tagħha ta' dak inhar li bih awtorizzat lill-attur *nomine* iressaq provi dokumentali dwar l-eċċezzjonijiet tan-nullita' mqanqlin mill-kumpanniji mħarrkin;

Rat in-Nota mressqa mill-attur *nomine* fl-14 ta' Marzu, 2001², flimkien mad-dokumenti hemm meħmuża;

Rat il-verbal tas-smigh tat-28 ta' Ġunju, 2001³, li bih il-kumpannija mħarrka The Cargo Handling Co. Ltd. irtirat it-tielet eċċezzjoni tagħha dwar in-nullita' tal-azzjoni attriċi;

Rat il-verbal tas-smigh tas-7 ta' Novembru, 2001;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-Degrieti tagħha tas-7 ta' Novembru, 2001, tat-8 ta' Frar, 2002, u tal-25 t'April, 2002, li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni mqanqla mill-kumpannija mħarrka The Cargo Handling Co. Ltd.;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża għad-danni. Il-kumpannija attriċi kienet assikurat *trailer* tal-kumpannija C. Vreugdenhil Internationaal Transport BV li tgħabba b'konsenja ta' pjanti li kellhom jitwasslu Malta fil-bidu t'April, 2000, għall-użu minn kumpannija Maltija fil-fiera *Green Week* li kienet qegħda tittella' f'dawk il-jiem fin-Naxxar. Il-kumpannija attriċi tgħid li l-imsemmi *trailer* wasal f'Malta fit-3 t'April, 2000, fuq il-bastiment *Mv Maltese Falcon* imħaddem mill-Kumpannija mħarrka Sea Malta Co Ltd, u tniżżel minn fuq il-bastiment dak inhar tal-wasla. Sa ma laħaq ġie rtirat

¹ Pa[[. 40-1 tal-pro`ess

² Pa[[. 42-9 tal-pro`ess

³ Pa[. 52 tal-pro`ess

mill-importatur, it-*trailer* reġa' tgħabba fuq l-istess bastiment li minnu kien tniżżel u ttieħed lejn port fit-Tuneżija. Sa ma reġa' nġieb lura Malta, il-merkanzija ta' ġo fih ma kinitx għadha tajba għall-għan li għalih kienet inġiebet Malta. Billi l-kumpannija attriċi ħallset lil sidt it-*trailer* id-danni kollha li din ġarrbet, u billi l-kumpannija attriċi tgħid li ż-żewġ kumpanniji mħarrkin jaħtu għal dak li seħħ, hija qegħda tfittixhom biex jagħmlu tajjeb għall-ispejjeż li hija ħaġet biex ikkumpensat lill-assikurata tagħha;

Illi għal din l-azzjoni, il-kumpannija mħarrka the Cargo Handling Co. Ltd. (iżjed 'il quddiem sejra tissejjaħ "TCH") laqgħet billi, qabel xejn, qalet li l-kumpannija attriċi tilfet il-jedd li tressaq il-kawża għax għadda ż-żmien imsemmi fl-artikolu 65 tal-Att tal-1991 dwar l-Awtorita' Marittima ta' Malta⁴. Minbarra dan, laqgħet billi qalet li t-talbiet attriċi ma għandhomx mis-sewwa u hi m'għandhiex tagħmel tajjeb għal xi ħsara allegata. Kif ingħad, eċċezzjoni ta' natura proċedurali preliminari oħra tagħha ġiet irtirata waqt is-smigh;

Illi, l-imħarrekk Kontrollur tad-Dwana laqa' billi qal li hu ma jkun qatt responsabbli għall-ħatt, skarikar u ġarr ta' merkanzija;

Illi, min-naħa tagħha, il-kumpannija mħarrka Sea Malta Co Ltd (iżjed 'il quddiem imsejha "SMC") laqgħet b'għadd ta' eċċezzjonijiet fosthom li ma kellhiex l-ebda rabta mal-kumpannija assikurata tal-attriċi, u għalhekk ma kinitx kontradittriċi legittima tal-azzjoni attriċi; billi qalet li l-azzjoni attriċi ma tiswiex għaliex tipprospetta sentenza kondizzjonali; li hi mxiet mal-istruzzjonijiet mogħtijin lilha mill-aġent f'Malta tal-kumpannija assikurata; li l-ħsara allegata ma tirriżultax ; u li hi m'hix marbuta tagħmel tajjeb u dan skond il-klawżoli ta' eżoneru li jinstabu fil-polizza ta' karigu;

⁴ Att XVII tal-1991, Kap 352 tal-Liġijiet ta' Malta

Illi, kif ingħad, din is-sentenza qegħda tqis biss it-tieni eċċezzjoni tat-TCH, jiġifieri li lill-kumpannija attriċi kien għalqilha ż-żmien biex tiftaħ il-kawża;

Illi l-kumpannija li qegħda ttella' l-eċċezzjoni taħt eżami qegħda tistrieħ fuq l-artikolu 65 tal-Kap 352. Dan l-artikolu jipprovdi li, minkejja kulma tgħid xi liġi oħra, l-ebda azzjoni ma tista' tinbeda kontra l-Awtorita' Marittima jew kuntrattur dwar ir-responsabbiltà tagħhom taħt l-Att, jew għal xi telf jew ħsara mgarrba minn persuna, bastiment, oġġett, vettura jew kull ħaġa oħra tkun xi tkun abbord ta' bastiment, sakemm ma tkunx saret talba bil-miktub bit-tagħrif meħtieġ lill-Awtorita' jew kuntrattur mhux iżjed tard minn sitt (6) xhur minn meta l-oġġetti ntlaqgħu mill-Awtorita' jew il-kuntrattur, u sakemm l-azzjoni ma tkunx inbdiet fi żmien tnax-il (12) xahar minn dak inhar li l-oġġett ikun ġie hekk intlaqa'. Mill-mod kif inhi mfassla din id-dispożizzjoni tal-liġi, jidher li ż-żewġ ċirkostanzi jridu jsejtnu t-tnejn flimkien biex ma tkunx tista' titqanqal l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;

Illi l-Qorti tibda biex tgħid li l-azzjoni attriċi ma saritx kontra l-Awtorita' Marittima. Iżda l-artikolu taħt eżami japplika wkoll għal "kuntrattur", liema kelma, skond l-artikolu 2 tal-imsemmi Kap 352, tirreferi għal persuna li taġixxi bis-saħħa ta' ftehim magħmul mal-Awtorita' taħt l-artikolu 8(3) tal-istess Att, dwar it-tweġġ ta' kull waħda mill-funzjonijiet⁵ jew kull waħda mis-setgħat⁶ tagħha. Għalkemm il-kumpannija eċċipjenti ma ressqet l-ebda prova li hija kuntrattur tal-imsemmija Awtorita', ma saret l-ebda sottomissjoni f'dan ir-rigward mill-kumpannija attriċi;

Illi t-tagħbija u l-ħatt ta' bastiment f'kull port f'Malta hija waħda minn fost is-setgħat tal-Awtorita' taħt l-Att. L-attività ewlenija tat-TCH hija sewwasew marbuta mal-ħatt u t-tagħbija ta' merkanzija fuq il-bastimenti fil-portijiet Maltin;

Illi qabel ma l-Qorti tgħaddi biex tqis jekk l-eċċezzjoni taħt eżami hijiex mistħoqqa fid-dawl ta' dik il-liġi li tañtha qegħda titressaq, ikun tajjeb li jissemmwew xi fatti li

⁵ Art. 6 tal-Kap 352

⁶ Art. 7 tal-Kap 352

jirriżultaw fl-atti tal-kawża. Jidher ukoll li wħud mill-fatti dikjarati mill-kumpannija attriċi fid-Dikjarazzjoni maħlufa tagħha lanqas huma kontestati. Għall-finijiet ta' din is-sentenza, jirriżulta li fit-3 t'April, 2000, il-bastiment Malti *Mv Maltese Falcon* daħal fil-Port il-Kbir wara vjaġġ minn Ġenova b'tagħbija, fosthom il-*container* mertu tal-każ.⁷ L-imsemmi *container* tniżżel minn fuq dak il-bastiment⁸ u tħalla fuq ix-Xatt tal-Laboratorju. L-għada, 4 t'April, 2000, meta l-aġenti mqabbda mill-konsenjatarji marru biex jirtirawh, ma sabuwx hemm. Kien ġara li, matul dak il-lejl⁹, l-*container* kien reġa' tgħabba fuq il-*Mv Maltese Falcon* li baħħar lejn it-Tuneżija bih b'kollox. Il-*container*; b'li kien fih, tniżżel minn fuq l-istess bastiment xi jumejn (2) wara fil-port ta' Ġenova, mnejn ittieħed lura l-Olanda minn fejn kien telaq fil-bidu tal-vjaġġ tiegħu;

Illi hekk kif infetaħ, sar *survey* tal-kontenut fil-11 t'April, 2000. Sadanittant, l-aġenti tal-kumpannija attriċi f'Malta kienu kitbu lill-kumpannija TCH¹⁰ biex jgħarrfuha x'kien seħħ dak inhar li marru jirtiraw il-*container* u biex tistħarreg x'kien ġara tassew, filwaqt li żammewha responsabbli. Ma tressqet l-ebda prova dwar x'għamla ta' twegiba tat il-kumpannija mħarrka TCH għal dan l-avviż, jew jekk għamlitx investigazzjoni u x'ħareġ minnha;

Illi l-kawża nfetħet fl-24 t'Ottubru, 2000;

Illi, minn dawn il-fatti, il-Qorti tasal għall-fehma li l-eċċezzjoni taħt eżami ma tistax tintlaqa' u dan għaliex l-ebda waħda miż-żewġ kontingenzi maħsuba fil-liġi ma tirriżulta;

Illi, fl-ewwel lok, jidher li t-talba għaž-żamma ta' responsabbiltà tal-TCH saret minnufih wara li l-episodju tat-tagħbija bi żball tal-*container* sar magħruf lill-aġenti. Ma jidhirx li l-kumpannija attriċi, permezz tal-aġenti tagħha, ittraskuraw billi damu ma ressqu l-ilment. Kemm hu hekk, huma mexxew minkejja li l-*container* kien għadu

⁷ Dok "A" meħmu\ ma`-`itazzjoni, f'paġ. 6 tal-pro`ess

⁸ Dok 'A', f'paġ. 32 tal-pro`ess

⁹ Dok "D", f'paġ. 35 tal-pro`ess

¹⁰ Dok f'paġ. 39 u 44 tal-pro`ess

fi triqtu fuq il-bastiment Malti u ma kienx magħruf sewwa x'kienet il-kondizzjoni tat-tagħbija li kellu fih. Il-kumpannija m'harrka qegħda tgħid li dik l-ittra ma twassal qatt biex tissoddisfa l-vot tal-artikolu 65(a) tal-Kap 352, għaliex ma saritx mill-kumpannija attriċi. L-ilment sar mill-kumpannija Combinati Transport Services Limited. Il-kumpannija attriċi tgħid li din kienet aġent tagħha rigward il-vjaġġ tal-*container* mertu tal-każ, u dan jixhdu dak li jissemma fid-dokument datat 6 t'April, 2000¹¹. Minbarra dan, it-tagħrif ingħata fl-ittra tal-4 t'April, 2000, li ssemmiet aktar qabel, iżda jirriżulta wkoll minn tal-anqas minn dokument ieħor li jinsab fl-atti tal-kawża¹², u li wasal għandha kważi l-għada tal-incident bit-tagħrif meħtieġ;

Illi qari b'reqqa tal-artikolu 65(a) tal-Kap 352 ma jgħid imkien minn min għandha ssir it-talba bil-miktub lill-Awtorita' jew lill-kuntrattur, u f'materja ta' preskrizzjoni, għandha tingħata tifsira dejqa ta' dispozizzjoni tal-liġi li xxekkel il-mixi 'l quddiem tal-azzjoni. Minbarra dan, ukoll kieku wieħed kellu joqgħod għall-argument imressaq mill-kumpannija eċċipjenti, irid jingħad li hi ma gābet l-ebda argument siewi biex ixxejjen il-provi dokumentali li l-kumpannija attriċi kienet qegħda taġixxi dwar il-każ permezz ta' aġent tagħha;

Illi, fit-tieni lok, l-azzjoni nfetħet inqas minn sena wara li nqala' l-episodju in kwestjoni;

Illi dan ifisser li, għall-finijiet ta' preskrizzjoni, l-artikolu tal-liġi msejjaħ mill-kumpannija m'harrka ma japplikax;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti tiddeċiedi billi:

Tiċhad it-tieni eċċezzjoni preliminari tal-kumpannija m'harrka The Cargo Handling Company Limited, bl-ispejjeż kontra tagħha, u tiddikjara li l-azzjoni attriċi ma waqgħetx biż-żmien;

U **tordna** għalhekk li s-smiġħ tal-kawża jissokta.

¹¹ Dok "6", f'paġ. 48 tal-pro`ess

¹² Dok "4", f'paġ. 46 tal-pro`ess

Kopja Informali ta' Sentenza

Moqrija,

**ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
27 ta' Settembru, 2002**

**Charles Falzon,
Deputat Registratur,
27 ta' Settembru, 2002**